

Kopsavilkums
Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai
2014.-2020. gadam
īstenošanas ziņojumam par 2021. gadu

2021.g. tika turpināta ZRP ieviešanai izstrādātās normatīvo aktu bāzes pilnveidošana. Tika veikta atbalsta piešķiršanas nosacījumu aktualizācija, lai nodrošinātu pieejamā publiskā finansējuma efektīvu piesaisti šādos pasākumos: Pievienotā vērtība, produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana, Datu vākšana un Kontrole un izpilde.

2021.g. tika izdoti jauni normatīvie akti 1. Savienības prioritātes (turpmāk – SP) pasākuma “Galīga zvejas darbību pārtraukšana” īstenošanai.

EJZF ietvaros tika izsludinātas 18 projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas (tai skaitā nepārtrauktās kārtas) ar kopējo publisko finansējumu 47,2 milj. EUR ZRP pasākumos, kuros bija pieejams publiskais finansējums. Arī visām zivsaimniecības vietējās rīcības grupām bija atvērtas kārtas, kuru ietvaros norisinājās aktīva projektu iesniegumu sniegšana.

Atbalsta pretendentu aktivitāte 2021.g. kopumā bijusi ievērojama, par ko liecina saņemtie 273 projektu iesniegumi par kopējo publisko finansējumu 66,6 milj. EUR. Veicot projektu iesniegumu izvērtēšanu, 2021.g. tika apstiprināti 233 projektu iesniegumi par publisko finansējumu 56,4 milj. EUR, bet apmaksāti pilnībā vai daļēji 243 projekti ar publisko finansējumu 18,7 milj. EUR.

Ieviešot ZRP, līdz 2021.g. beigām projektu īstenošanai saistības uzņemtas 95% apmērā, bet izmaksāts finansējums ir 54% apmērā no pieejamā publiskā finansējuma. Lielākais īpatsvars uzņemtajās saistībās ir SP1 – 98% un SP6 – 100% apmērā no prioritātei pieejamā publiskā finansējuma. Kopējais ZRP pilnībā vai daļēji īstenoto projektu skaits – 900. Lielākais līdz 2021.g. beigām pilnībā vai daļēji īstenoto projektu skaits ir SP1 – 450 projekti un SP4 – 184 projekti, par kuriem izdevumi ir deklarēti Eiropas Komisijai.

Zvejnieku vajadzībām veiktas investīcijas 9 zvejas ostās, lai uzturētu izkrauto zivju augstu kvalitāti, nodrošinātu nepieciešamos zvejas kontroles pasākumus, fosilo energoresursu vietā izmantotu atjaunojamus energoresursus. Zinātniskās institūcijas sadarbībā ar zvejniekiem ir īstenojušas un strādā pie 13 projektiem, piemēram, lai izstrādātu inovatīvus risinājumus lieljaudas zemūdens akustiskā raidītāja roņu radīto zaudējumu samazināšanai piekrastes zvejā, jaunu receptūru izstrādei un tehnoloģiju piemērošanai jaunu produktu radīšanai no Baltijas jūras mazajām zivīm, roku darba aizstāšanai zivju apstrādē, ražošanas efektivitātes paaugstināšanai zivju apstrādes uzņēmumos, kā arī zivju apstrādes biotehnoloģiju studiju un pētniecības centra izveides. Zvejas uzņēmumi saņēmuši arī atbalstu zvejas kuģu sadalīšanai mencu krājuma specializētās zvejas aizlieguma, kā arī piekrastes zvejnieki saņēmuši kompensācijas nozvejas zaudējumiem, kurus radījuši roņi.

Akvakultūrā īstenoto projektu rezultātā līdz 2021.g. beigām akvakultūras produkcijas ražošanas apjoms ir palielinājies par 607 t un radītas 23 darba vietas. Zinātniskās institūcijas sadarbībā ar akvakultūras nozari darbojas pie 6 inovāciju projektiem, piemēram, izstrādājot hibrīdās intelektuālo akustiski-optisko sistēmu nemedijamo un migrējošo putnu sugu nodarīto postījumu samazināšanai, veicot ūdens kvalitātes monitoringa un dīķsaimniecību pārvaldības jaunās paaudzes kiberfizikālās infrastruktūras izstrādi, novērtējot mikroaļģu kultivēšanas aprobēšanu slēgtās akvakultūras sistēmās un to efektivitāti zivju barībā, veicot izvērtējumu par bezpilotu tehnoloģijās balstītas zivjēdāju atbaidīšanas sistēmas ekonomisko pamatojumu un pielietojuma efektivitāti, kā arī nacionālas nozīmes inovāciju infrastruktūras centra akvakultūrā izveides.

29 dīksaimniecības saņem atbalstu akvakultūras produkcijas audzēšanai, ievērojot paaugstinātas vides prasības.

Investīcijas ar mērķi pievienot vērtību zivju produktiem, radīt augstas kvalitātes produktus, kā arī izmantot ražošanas procesos atjaunojamus energoresursus veiktas 30,84% zvejas un akvakultūras produktu apstrādes uzņēmumu.

Savukārt SVVA stratēģiju ietvaros veiktas investīcijas vērtības pievienošanai zivsaimniecības produktiem, dažādojot darbības piekrastē dažādās ekonomikas jomās, sekmēta vides resursu izmantošana un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana. Projektu ietvaros ir plānots radīt 155 jaunas darbavietas. Projektos plānotās darba vietas atbalsta saņēmējiem ir jārada ne vēlāk kā trešajā noslēgtajā gadā pēc projekta īstenošanas.

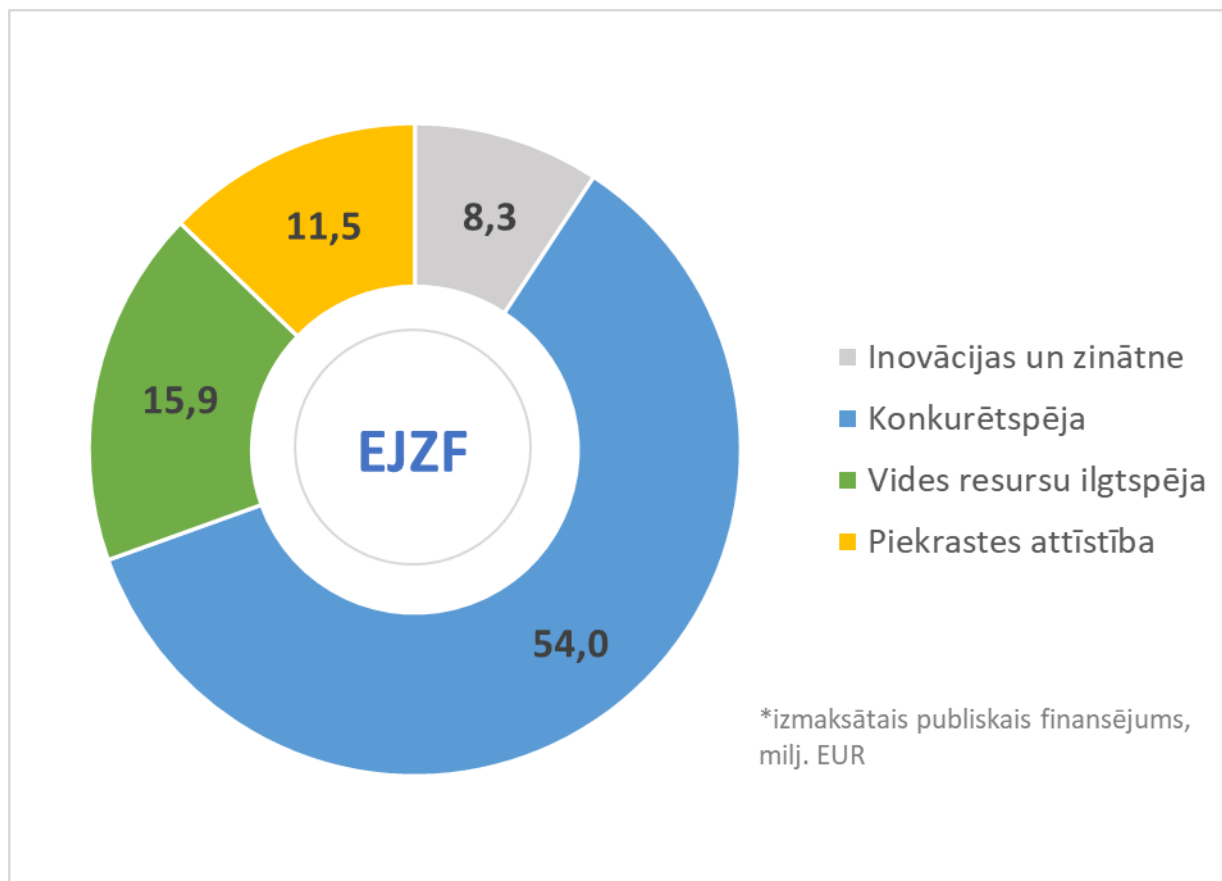
Atbalsts sniegts arī valsts funkciju nodrošināšanai zvejas kontroles un zivsaimniecības datu vākšanas jomās, kā arī integrētās jūrlietu politikas īstenošanai.

SP1 darbības rezultātu satvara 2023.g. mērķa finanšu rādītājs līdz 2021.g. beigām ir sasniegts 67% apmērā un projektu skaita mērķa rādītājs sasniegts 102% apmērā. SP2 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2021.g. ir sasniegts 65% apmērā un projektu skaita abi mērķa rādītāji sasniegti 100% apmērā. SP3 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2021.g. ir sasniegts 53% apmērā un projektu skaita mērķa rādītājs kontroles pasākumā sasniegts 160% un datu vākšanas pasākumā 150% apmērā. SP4 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2021. g. ir sasniegts 45% apmērā un vietējo attīstības stratēģiju skaita mērķa rādītājs 86% apmērā. SP5 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2021.g. ir sasniegts 32% apmērā un projektu skaita mērķa rādītājs 109% apmērā. SP6 2023.g. mērķa finanšu rādītājs līdz 2021.g. beigām ir sasniegts 72% apmērā, savukārt virzība uz projektu skaita mērķa rādītāja (1 projekts) sasniegšanu ir pozitīva, jo turpinās 2017.g. apstiprinātā apjomīgā projekta īstenošana.

Sadarbībā ar sociālajiem un ekonomiskajiem partneriem izvērtējot atlikušā finansējuma efektīvas izmantošanas iespējas, Vadošā iestāde 2021.gada otrajā pusē veica grozījumus ZRP, lai plānošanas perioda noslēguma fāzē maksimāli koncentrētu publiskā finansējuma atlikumu atsevišķu pasākumu īstenošanai, kuriem zivsaimniecības produktu ražošanas ķēdes ietvaros būtu lielāks pienesums nozares atjaunošanās spējai un izturētspējai. Grozījumos publiskais finansējums tika novirzīts uz šādiem pasākumiem - Zvejas ostas un izkraušanas vietas, Akvakultūra, kas nodrošina vides pakalpojumus, Ražošanas un tirdzniecības plāni, Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde.

Covid-19 vīrusa izplatība un ar tā ierobežošanu saistītie epidemioloģiskās drošības pasākumi 2021.gadā turpināja ietekmēt zivsaimniecības nozares uzņēmumus, iedzīvotāju un ekonomiku kopumā. 2021.gada oktobrī un novembrī tika ieviesti ierobežojumi, kas smagāk ietekmēja mazumtirdzniecību, izmitināšanu un ēdināšanu, kuras tiešā veidā saistītas arī ar zivsaimniecības nozares produkcijas noietu. Zivsaimniecības nozares konkurētspēju, tostarp nozares uzņēmumu projektu īstenošanu īpaši ietekmēja straujais energoresursu cenu kāpums un problēmas globālajās piegādes ķēdēs.

Augstās energoresursu cenas, kas turpina savu kāpumu arī 2022.gadā, problēmas globālajās piegāžu ķēdēs un neskaidrība saistībā par Covid19 pandēmijas tālāko gaitu turpinās ietekmēt ZRP īstenošanu arī 2022.gadā. Tādēļ virzībā uz 2023.gadam izvirzīto mērķu sasniegšanu, Vadošā iestāde, balstoties uz rūpīgu informācijas analīzi, saziņā ar partneriem veiks nepieciešamos grozījumus nacionālajos normatīvajos aktos, izsludinās regulāras projektu iesniegumu iesniegšanas kārtas pasākumos, ieskaitot nepārtraukto pieteikšanos, kā arī nepieciešamības gadījumā rosinās grozījumus ZRP, tostarp finansējuma pārdalei starp pasākumiem.

Attēls. Līdz 2021.gada beigām izmaksātā publiskā finansējuma sadalījums